SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 111/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti FESTRA, s. r. o., Široké 630, zastúpenej advokátom Michalom Novotným, Hodžovo námestie 1/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti FESTRA, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti FESTRA, s. r. o., Široké 630 (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom Michalom Novotným, Hodžovo námestie 1/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove

(ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014, ktorý potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21 Cb 80/2010-79 z 25. októbra 2011 v jeho zaväzujúcej časti o povinnosti žalovaného (sťažovateľky) plniť žalobcovi.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

«a) Sťažovateľ je obchodná spoločnosť, ktorá roku 2005 vstúpila do obchodného vzťahu s [redacted], pod obchodným menom [redacted] (ďalej len „kupujúci“ alebo „žalobca“), s ktorým 13. júna 2005 uzavrela kúpnu zmluvu č. 01/2005 s týmto obsahom:

- v čl. I tejto zmluvy sa sťažovateľ zaviazal predať kupujúcemu určité technické zariadenie, termín jeho dodania však dohodnutý nebol,

- v čl. II bola dohodnutá kúpna cena 1.800.000 býv. Sk bez DPH, ktorá sa mala splatiť v troch splátkach po 600 tis. Sk v termínoch 18. júla, 18. augusta a 18. septembra 2005,

- v čl. IV tejto zmluvy bolo dohodnuté, že ju možno meniť iba písomne.

Sťažovateľ nesporne dodal dohodnuté zariadenie takmer v celku, kupujúci však zaplatil len 1.404.200 Sk. Z toho časť 452.000 býv. Sk bola zaplatená „zápočtom“ (tak výslovne rozsudok prvostupňového súdu na s. 10, prvý odsek) tak, že kupujúci previedol na sťažovateľa motorové vozidlo Tatra 815 s prívesom. Právna povaha tohto úkonu zostala medzi účastníkmi sporná.

b) Vo februári 2006 došlo medzi sťažovateľom a kupujúcim k určitým úkonom, ktorých priebeh i právne hodnotenie zostali sporné. Kupujúci požiadal sťažovateľa, aby si odviezol dané zariadenie späť, pretože ho nepotrebuje. Sťažovateľ následne našiel na zariadenie nového kupujúceho − neskoršieho svedka [redacted] (ďalej len „svedok“). Spoločne so svedkom sťažovateľ zariadenie u kupujúceho [redacted] a s jeho vedomím naložil na svoje motorové vozidlá a previezol ho k svedkovi. Následne svedkovi vystavil faktúru č. 200703 na kúpnu cenu. Žalobcovi potom poukázal 1.152.000 býv. Sk, zaplatenia zvyšku z pôvodnej kúpnej ceny (1.404.200 − 1.152.000=) 252.200 býv. Sk, po prepočte 8.371 €, sa žalobca následne domáhal žalobou.

c) Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) po pojednávaní a dokazovaní rozsudkom č. k. 21 Cb 80/2010-79 z 13. októbra 2011 žalobe vyhovel. Podstatou jeho odôvodnenia je záver, že vykonané dokazovanie preukázalo dohodu o odstúpení od kúpnej zmluvy č. 01/2005 (hoci odstúpenie je jednostranný úkon, podľa okresného súdu nie je vylúčená jeho realizácia formou dohody), a to „ústne, prípadne konkludentne“ (s. 11, druhý odsek jeho rozsudku). Na základe toho podľa súdu vznikla stranám kúpnej zmluvy vrátiť si všetko, čo dostali, sťažovateľ však sumu 252.200 Sk nevrátil. Obranu sťažovateľa, že prejav vôle kupujúceho, aby sťažovateľ dodané zariadenie odviezol späť, nebolo možné nijako interpretovať ako dohodu o odstúpení, či zrušení zmluvy, okresný súd neprijal. Rovnako neprijal ani obranu, že takýmto prejavom žalobca poveril sťažovateľa predajom daného zariadenia svedkovi (čím vznikol komisionársky alebo príkazný vzťah), pretože sťažovateľ nerealizoval predaj na účet žalobcu. Vo veci pritom vypočul aj svedka [redacted], jeho výpoveď však v rozsudku nijako nevyhodnotil ani nezmienil...

d) Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014 vyhovujúci rozsudok okresného súdu potvrdil. Podľa odôvodnenia rozsudku krajského súdu (s. 4 a nasl.) došlo medzi žalobcom a sťažovateľom k dohode o zrušení kúpnej zmluvy č. 01/2005, čoho dôsledkom bola vzájomná reštitučná povinnosť, ktorú žalobca splnil v celom rozsahu (sťažovateľ si dodané zariadenie prevzal a predal ho svedkovi [redacted]), sťažovateľ však nie. Odvolací súd rovnako neprijal obranu sťažovateľa, že prevzatie a predaj zariadenia realizoval na základe osobitného právneho vzťahu so žalobcom. Dospel k záveru, že takýto osobitný vzťah by nemohol byť ani sprostredkovateľskou zmluvou (lebo to vylúčil vo výpovedi svedok [redacted]), ani komisionárskou zmluvou [lebo „žalovaný (t. j. sťažovateľ, pozn.) *fakturoval odberateľovi... [redacted] cenu strojného zariadenia..., ktorú mu svedok [redacted] ako odberateľ aj uhradil. O neexistencii tohto zmluvného vzťahu nemení nič ani tvrdenie žalovaného, že túto sumu poukázal po jej obdržaní na účet žalobcu“, s. 5 rozsudku], ani mandátnou zmluvou, lebo sťažovateľ voči svedkovi nevystupoval v mene žalobcu...*

Sťažovateľ namieta, že rozsudkom krajského súdu č. k 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46

ods. 1 Ústavy SR, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“)...

Podľa názoru sťažovateľa odôvodnenie rozsudku krajského súdu č. k. 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014 nedáva odpoveď na viaceré argumenty sťažovateľa, ktoré v konaní pred ním predniesol a ktoré sú v prerokúvanej veci podstatné vo vzťahu k skutkovým a právnym záverom, na ktorých je tento rozsudok založený.

a) V prerokúvanej veci sa sťažovateľ v konaní (pozri zápisnicu o pojednávaní zo 14. decembra 2010, s. 2, posledný odsek) bránil okrem iného tým, že kúpna zmluva č. 01/2015 z 13. júna 2005 medzi žalobcom a sťažovateľom v čl. IV určovala, že ju možno meniť (a tým aj dohodou rušiť − pozri § 572 ods. 3 Občianskeho zákonníka a § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka) len písomne. V dôsledku čoho sú prípadné ústne alebo konkludentné dohody o jej zrušení neplatné pre nedostatok formy. Na tento argument odôvodnenie rozsudku okresného súdu nijako nereagovalo, hoci súd dospel k záveru, že k dohode o ukončení zmluvy došlo len ústne, resp. konkludentne. Sťažovateľ v odvolaní proti tomuto rozsudku svoje tvrdenie zopakoval (písm. e/ na s. 5 odvolania). Napriek tomu ani krajský súd na tento argument nijako nereagoval, hoci prevzal záver prvostupňového súdu, že došlo k dohode o ukončení uvedenej kúpnej zmluvy...

b) Okresný súd vo svojom rozsudku dospel k záveru, že medzi účastníkmi došlo vo februári 2006 k dohode o odstúpení od zmluvy („ústne, prípadne konkludentne“). Sťažovateľ v odvolaní namietol, že v celom odôvodnení nie je vôbec uvedené, na základe akých dôkazov a ich hodnotenia okresný súd dospel k záveru, že k nejakej dohode vôbec došlo. Zároveň namietol vnútornú rozpornosť tvrdenia, že k dohode došlo „ ústne, prípadne konkludentne“, pretože tieto formy sú úplne odlišné (písm. b/ a c/ na s. 2 a 3 odvolania). Krajský súd sa v napadnutom rozsudku týmto argumentom vôbec nezaoberal, naopak: len odkázal na odôvodnenie prvostupňového rozsudku (s. 3, predposledný odsek jeho rozsudku), ktorého nedostatočnosť však sťažovateľ práve namietal, a dodal k nemu, že nie je vylúčené zrušiť zmluvu dohodou (s. 4, piaty odsek napadnutého rozsudku)...

c) Okresný súd právne vyšiel z názoru, že existuje „dohoda o odstúpení od zmluvy“ a že vzájomná reštitučná povinnosť tak vychádza z § 351 Obchodného zákonníka. Sťažovateľ v odvolaní obsiahlo argumentoval, prečo je teória o „dohode o odstúpení“

v rozpore so zákonom (písm. d/ na s. 4 a 5 odvolania). Pritom poukázal najmä na to, že dohoda o zrušení záväzku je upravená v iných ustanoveniach (§ 572 a 573 Občianskeho zákonníka, keďže Obchodný zákonník obdobnú úpravu nemá − porov. § 1 ods. 2 Obch. zák.), ktoré upravujú reštitučnú povinnosť reštriktívnejšie (§ 572 ods. 2 − dohodnúť sa možno len o zrušení nesplneného záväzku § 573 druhá veta − druhej strane, ak už splnila, reštitučný nárok vzniká len v pomernom rozsahu − zodpovedajúcom k zrušenej časti). Sťažovateľ poukázal aj na to, že záväzok z kúpnej zmluvy bol vo februári 2006 z jeho strany nesplnený len sčasti − nebola dodaná násypka na zariadenie, v dôsledku čoho sa mali uplatniť práve uvedené obmedzujúce ustanovenia § 572 ods. 2 a § 573 Obč. zák. Krajský súd na s. 3 svojho rozsudku tento argument sťažovateľa síce rekapituluje, no na s. 4 už uvádza, že vzájomná reštitučná povinnosť sa vždy zakladá na § 351 Obch. zák., či už k zrušeniu zmluvy došlo odstúpením, alebo dohodou...

Ako už bolo uvedené, nemožno takéto arbitrárne odôvodnenie považovať za vyhovujúce § 157 ods. 2 O. s. p. a tým ani požiadavkám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

d) Sťažovateľ ďalej v priebehu konania viackrát poukázal na to, že žalobca mu časť kúpnej ceny z kúpnej zmluvy č. 1/2005 plnil vo vecnej podobe − prevodom motorového vozidla Tatra 815. To zistil aj okresný súd (s. 10 jeho rozsudku), no napriek tomu zaviazal sťažovateľa na plnenie v peniazoch. Sťažovateľ preto namietal, že ak súdy dospeli k záveru o tom, že medzi stranami existuje vzájomná reštitučná povinnosť, táto existuje in natura, teda žalobca sa mal domáhať vrátenia vecného plnenia (porov. zápisnicu z odvolacieho pojednávania z 30. januára 2014 a jemu predchádzajúce podania). Krajský súd v rozsudku nikde tento argument nezmieňuje a ani neodôvodňuje, či a ako naň prihliadal či neprihliadal a či a ako ho vyhodnotil.

Opäť je zrejmé, že ak účastník proti žalobe o plnenie (len) v peniazoch namieta, že nemá povinnosť platiť peniaze, lebo pôvodné plnenie nepozostávalo v peniazoch, ide o argument podstatný. Ak ho súd napriek tomu bez ďalšieho zaviaže na plnenie v peniazoch a v odôvodnení rozsudku sa s týmto argumentom nijako nevyrovná, nevyhovuj jeho rozsudok náležitostiam § 157 ods. 2 O. s. p. a tým ani požiadavke čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

e) Celkovú arbitrárnosť a nepresvedčivosť rozsudku krajského súdu už len dokresľujú dva nedostatky.

Po prvé, sťažovateľ sa nebránil (ako je uvedené na s. 4 v prvom odseku rozsudku) tým, že z jeho strany išlo o sprostredkovanie predaja zariadenia svedkovi, ale po celý čas konzekventne tvrdil, že išlo o určitú formu komisie (komisionárskeho vzťahu) pre žalobcu. K otázke komisie sa krajský súd nijako zrozumiteľne nevyjadril, pretože v druhom odseku na s. 5 jeho rozsudku nemožno nájsť nič, kvôli čomu vlastne dospel k záveru o neexistencii komisionárskeho vzťahu. Možno len skusmo dedukovať (z vytučnenia slov „vo vlastnom mene" a „na jeho účet"), že krajský súd zrejme očakával, že svedok (ako nový kupujúci) mal platiť priamo na bankový účet sťažovateľa (ako komitenta), nie na bankový účet sťažovateľa (ako komisionára) uvedený vo faktúre č. 200703. Uvedený záver je však celkom zjavne arbitrárny, pretože nezmyselne stotožňuje pojem „na účet" s pojmom „na bankový účet". Najvyšší súd Slovenskej republiky podal obsiahly výklad pojmu „na účet", ktorý je použitý aj v § 577 Obch. zák. v uznesení sp. zn. 1 ObdoV 12/2008, v ktorom uviedol, že „ide o druh nepriameho zastúpenia... Konanie zástupcu na účet zastúpeného pri nepriamom zastúpení nespočíva v tom, že už v konaní alebo vo výsledku konania je vyjadrené, že právna úprava alebo povinnosti, konaním nadobudnuté, patria zastúpenému. Uvedené slovné spojenie vyjadruje len povinnosť vzájomného vyporiadania účastníkov tohto vzťahu (najmä povinnosť previesť úžitky z konania na zastúpeného a predložiť mu vyúčtovanie). To, že zástupca koná na cudzí účet, sa vo vzťahu k tretím osobám nijako neprejavuje a navonok sa jeho konanie nelíši od konania vo vlastnom mene a na vlastný účet".

Sťažovateľ si je vedomý, že nesprávne právne posúdenie veci samo osebe neznamená arbitrárnosť rozhodnutia. Ak sa však krajský súd natoľko odchýli od znenia príslušných ustanovení, že zásadne poprie ich zmysel a účel, je jeho rozsudok arbitrárny. V prerokúvanej veci krajský súd prijal taký výklad pojmu „na cudzí účet", ktorý je natoľko excesívny a nerešpektujúci už uvedenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že nevyhnutne spôsobuje arbitrárnosť napadnutého rozsudku.

Po druhé, okresný ani krajský súd nijako nereagovali na námietku sťažovateľa, že v konaní došlo k zmene žaloby (v dôsledku podstatnej zmeny skutkových tvrdení − porov. zápisnicu z pojednávania zo 14. decembra 2010, s. 5, predposledný odsek, ako aj písm. h/

na s. 6 odvolania) a že ani okresný súd, ani krajský súd o takejto zmene nerozhodli. Opäť nie je relevantné, či je uvedený názor sťažovateľa správny alebo nie, ale sťažovateľ mal v každom prípade nárok, aby bolo na tento argument reagované, keďže súvisel s otázkou okamihu uplatnenia zmeneného návrhu na súde a tým s otázkou jeho premlčania. Absolútne ignorovanie tejto námietky sťažovateľa spôsobuje tiež arbitrárnosť rozsudku a tým zakladá porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a vydal tento nález:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014 bolo porušené základné právo spoločnosti FESTRA s. r. o. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť spoločnosti FESTRA s. r. o. trovy konania vo výške uvedenej v písomnom vyhotovení nálezu.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka odôvodňuje porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd v napadnutom rozsudku

- pochybil, pretože sa dostatočne nezaoberal jej podaným odvolaním,
- nepochopil uvádzané argumenty a podstatu sporu, vychádzal z nesprávneho výkladu príslušných právnych predpisov v rámci obchodného práva, čo viedlo k jeho nesprávnej právnej kvalifikácii predmetu sporu (nesprávnej aplikácii práva), pričom len účelovo zopakoval argumenty, ktoré uviedol okresný súd,
- nesplnil požiadavky na riadne, vecne správne a dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia,

a preto považuje aj napadnutý rozsudok krajského súdu za arbitrárny a nepresvedčivý, teda za taký, ktorý nespĺňa atribúty spravodlivého súdneho rozhodnutia.

Obsah sťažnosti sťažovateľky možno považovať za takmer identický s obsahom jej odvolania z 3. februára 2012, ktoré bolo doručené okresnému súdu 8. februára 2012 a následne postúpené krajskému súdu ako súdu odvolaciemu na rozhodnutie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z týchto dôvodov ústavný súd pri posudzovaní sťažovateľových vecí prihliadal aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku rozpornej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

K sťažovateľkou namietanej arbitrárnosti a neodôvodnenosti napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd poznamenáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

V súvislosti s námietkami sťažovateľky ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil

od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

V podstatnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu č. k. 5 Cob 22/2012-219 z 30. januára 2014, ktorý potvrdil rozsudok okresného súdu v jeho zaväzujúcej časti o povinnosti žalovaného plniť žalobcovi, sa uvádza:

„Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného podľa zásad uvedených v § 212 ods. 1, 2, 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Ani po doplnení dokazovania odvolacím súdom sa nič nezmenilo na správne zistenom skutkovom stave okresným súdom, ani ohľadom jeho právnych záverov. Preto v tejto súvislosti odvolací súd plne odkazuje na zdôvodnenie rozsudku súdom prvého stupňa (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím dôvodom žalovaného odvolací súd dopĺňa:

Predmetom konania je nárok žalobcu na zaplatenie zvyšku kúpnej ceny vo výške 8.371,51 eur s príslušenstvom ako plnenia z titulu zrušenia pôvodnej kúpnej zmluvy

č. 1/2005 zo dňa 13. 6. 2005 vzájomnou dohodou účastníkov. Súd prvého stupňa akceptoval vzájomnú dohodu o zrušení predmetnej kúpnej zmluvy a podľa § 351 Obch. zákonníka zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu v žalovanej výške. Obrana žalovaného počas celého konania spočíva v tom, že k dohode o odstúpení od kúpnej zmluvy č. 1/2005 nedošlo. Ak od žalobcu prevzal ním dodané technologické zariadenie, tak iba na jeho žiadosť, aby žalobcovi sprostredkoval predaj tohto zariadenia podnikateľovi [redacted] a z toho dôvodu nie je žalobcovi nič dlžný. Teda z jeho strany nedošlo k spätnému odkúpeniu strojného zariadenia, iba sprostredkoval pre žalobcu jeho predaj ďalšiemu kupujúcemu [redacted].

Podľa § 351 ods. 1 Obch. zákonníka, odstúpením od zmluvy zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy. Odstúpenie od zmluvy sa však nedotýka nároku na náhradu škody vzniknutej porušením zmluvy, ani zmluvných ustanovení týkajúcich sa voľby práva alebo voľby tohto zákona podľa § 262, riešenia sporov medzi zmluvnými stranami a iných ustanovení, ktoré podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu majú trvať aj po ukončení zmluvy.

Podľa § 351 ods. 2 Obch. zákonníka, strana, ktorej pred odstúpením od zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie vráti; pri peňažnom záväzku spolu s úrokmi vo výške dojednanej v zmluve pre tento prípad, inak ustanovenej podľa § 502. Ak vracia plnenie strana, ktorá odstúpila od zmluvy, má nárok na úhradu nákladov s tým spojených.

Podľa § 344 Obch. zákonníka, od zmluvy možno odstúpiť iba v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva alebo tento alebo iný zákon.

Z Kúpnej zmluvy č. 1/2005 zo dňa 13. 6. 2005 (č. l. 5) nevyplýva možnosť odstúpenia od nej niektorou zo zmluvných strán. Ani Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník však vo svojich ustanoveniach nevylučujú možnosť zrušenia kúpnej zmluvy dohodou účastníkov. Teda nie vždy musí ísť o jednostranný prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy vo vzťahu k druhej strane. Či už jednostranné odstúpenie od zmluvy alebo dohoda o zrušení zmluvy majú však za následok vrátiť si vzájomné plnenie poskytnuté pred odstúpením od zmluvy (§ 351 ods. 2 O. s. p.).

Doposiaľ vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že na základe kúpnej zmluvy žalovaný ako predávajúci predal žalobcovi ako kupujúcemu strojné zariadenie na drvenie kameňa za dohodnutú kúpnu cenu 1.800.000,- Sk bez DPH, pričom

žalobca ako kupujúci z tejto kúpnej ceny žalovanému ako predávajúcemu uhradil 1.404.200,- Sk. Po zrušení kúpnej zmluvy vznikla na strane jej účastníkov povinnosť vrátiť poskytnuté plnenie druhej strane, t. j. povinnosť žalobcu žalovanému vrátiť strojné zariadenie na drvenie kameňa a na druhej strane povinnosť žalovaného žalobcovi vrátiť doposiaľ zaplatenú kúpnu cenu vo výške 1.404.200,- Sk (46.610,50 eur).

Žalobca žalovanému predmetné strojné zariadenie vrátil, o čom svedčia výsledky doposiaľ vykonaného dokazovania v tom smere, že žalovaný si preňho prišiel svojimi motorovými vozidlami. Na druhej strane žalovaný vrátil žalobcovi z dovtedy zaplatenej kúpnej ceny iba 1.152.000,- Sk (38.239,39 eur), teda zostalo neuhradených 252.200,- Sk (8.371,51 eur), ktorá suma je predmetom tohto konania. Výšku úhrad a spôsob úhrad po uzavretí kúpnej zmluvy a po jej zrušení žalobca preukázal jednak faktúrami, ako aj výdajovými a príjmovými pokladničnými dokladmi.

Ani odvolací súd neprijal obranu žalovaného, že v danom prípade nedošlo k zrušeniu kúpnej zmluvy dohodou a že z tohto dôvodu každá strana nie je povinná vrátiť druhej strane plnenie, ktoré získala pred odstúpením od zmluvy dohodou účastníkov. Žalovaný sa bránil predovšetkým tým, že kúpna zmluva zostala i naďalej platnou, avšak na žiadosť žalobcu sprostredkoval pre neho následný odpredaj strojného zariadenia ďalšiemu kupujúcemu, ktorým bol podnikateľ [redacted]. Ak by súd dospel k záveru, že nešlo medzi účastníkmi o sprostredkovateľský vzťah, stalo sa tak na základe uzavretej medzi nimi komisionárskej zmluvy. Správanie žalovaného po prevzatí strojného zariadenia od žalobcu však tomu nenasvedčuje. Zmluva o sprostredkovaní podľa § 642 a násl. Obch. zákonníka predpokladá, že ňou sa sprostredkovateľ zaväzuje, že bude vyvíjať činnosť smerujúcu k tomu, aby záujemca mal príležitosť uzavrieť určitú zmluvu s treťou osobou, a záujemca sa zaväzuje zaplatiť sprostredkovateľovi odplatu (províziu). Podstatnú náležitosť tejto zmluvy (určenie zmluvných strán − sprostredkovateľa a záujemcu), určenie činnosti sprostredkovateľa, určenie zmluvy, ktorej uzavretie má byť sprostredkované, žalovaný počas celého konania nepreukázal. Dôkaz o uzavretí záväzkového vzťahu zo zmluvy o sprostredkovaní vylúčil vo svojej výpovedi aj vypočutý svedok [redacted] v prvostupňovom konaní, ako aj v konaní odvolacom. Na odvolacom pojednávaní dňa

17. 12. 2013 menovaný svedok v podstate uviedol, že pri kúpe strojného zariadenia sa nezaujímal o to, či toto patrí žalovanému alebo inému subjektu.

Medzi žalobcom a žalovaným neprichádza do úvahy ani žalovaným tvrdený vzťah z komisionárskej zmluvy v zmysle § 577 Obch. zákonníka, v zmysle ktorej sa komisionár zaväzuje, že zariadi vo vlastnom mene pre komitenta na jeho účet určitú obchodnú záležitosť, a komitent sa zaväzuje zaplatiť mu odplatu. Ak by žalovaný takúto zmluvu uzavrel ako komisionár, musel by sa zaviazať, že zariadi vo vlastnom mene pre komitenta (žalobcu) na jeho účet určitú obchodnú záležitosť. Z faktúry č. 200703 (č. l. 50) však vyplýva opak. Touto faktúrou žalovaný fakturoval odberateľovi [redacted] cenu strojného zariadenia na spracovanie kameňa vo výške 429.590,- Sk, ktorú mu svedok [redacted] ako odberateľ aj uhradil. O neexistencii tohto zmluvného vzťahu nemení nič ani tvrdenie žalovaného, že túto sumu poukázal po jej obdržaní na účet žalobcu.

Do úvahy neprichádza ani zmluvný vzťah medzi účastníkmi po zrušení kúpnej zmluvy z titulu mandátnej zmluvy podľa § 566 a nasl. Obch. zákonníka, v zmysle ktorého sa touto zmluvou mandatár zaväzuje, že pre mandanta na jeho účet zariadi za odplatu určitú obchodnú záležitosť uskutočnením právnych úkonov v mene mandanta alebo uskutočnením inej činnosti, a mandant sa zaväzuje zaplatiť mu za to odplatu. Ak by v tomto zmluvnom vzťahu mal žalovaný vystupovať ako mandatár, musel by sa zaviazať, že pre mandanta (žalobcu) na jeho účet zariadi za odplatu určitú obchodnú záležitosť v mene mandanta, čo však ani v tomto prípade žalovaný nepreukázal. Už z vyššie označenej faktúry vyplýva, že žalovaný vo vzťahu k svedkovi [redacted] vo vlastnom mene vystupoval ako predávajúci na základe novej kúpnej zmluvy.

Do úvahy neprichádza medzi žalobcom a žalovaným ani uzavretie zmluvného vzťahu z titulu zmluvy o obchodnom zastúpení (§ 625 a násl. Obch. zákonníka), ani práva spätnej kúpy podľa § 607 a násl. Obč. zákonníka. Všetky vymenované typy zmlúv totiž predpokladajú jej uzavretie v písomnej forme, čo však žalovaný počas celého konania nepreukázal.

Z uvedených dôvodov teda nemožno vyčítať nič súdu prvého stupňa, ak návrhu žalobcu na zaplatenie istiny 8.371,51 eur vyhovel. To isté sa týka aj priznaného 9,25 % ročného úroku z omeškania tejto sumy od 5. 5. 2009 do zaplatenia, pričom úrok z omeškania bol priznaný v zmysle § 369 Obch. zákonníka (účinného v čase uzavretia

kúpnej zmluvy medzi účastníkmi. Úrok z omeškania bol priznaný odo dňa 5. 5. 2009, t. j. dňom nasledujúcim po márnom uplynutí lehoty na plnenie na základe výzvy žalobcu zo dňa 24. 4. 2009.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti o povinnosti žalovaného plniť žalobcovi ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O. s. p.).“.

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 250/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu č. k. 21 Cb 80/2010-79 z 25. októbra 2011, s prihliadnutím na povahu kľúčových námietok sťažovateľky. V tejto súvislosti poukazuje na podstatnú časť jeho odôvodnenia, v ktorom sa uvádza:

„Sporným medzi účastníkmi konania bol priebeh udalostí, ktorý nastal vo februári 2006. Strana žalobcu tvrdila, že medzi účastníkmi konania došlo k dohode a to takej, že žalobca žalovanej spoločnosti vráti dodané strojné zariadenie, žalovaná spoločnosť si ho preberie a predá ďalej nejakej tretej osobe, pričom žalobca vôbec nemal vedomosť, komu to bude predané. V rámci tejto dohody sa malo počítať aj stým a malo byť dohodnuté, že žalovaný žalobcovi vráti dovtedy zaplatenú časť kúpnej ceny v celkovej výške 1.404.102,- Sk. Táto dohoda podľa strany žalobcu bola naplnená v tom smere, že žalobca žalovanej spoločnosti vrátil predmetné strojné zariadenie, žalovaná spoločnosť si ho prevzala, avšak zo strany žalovanej spoločnosti nebola vrátená v zmysle dohody celá suma 1.404.102,- Sk (46.610,90 eura). Žalovaná spoločnosť vrátila žalobcovi iba 1.152.000,- Sk

(38.239,39 eura). Doposiaľ neuhradená zo strany žalovanej spoločnosti zostala suma 252.000,- Sk (8.371,51 eura).

Na druhej strane strana žalovaného poukazuje na žiadosť žalobcu voči žalovanému z februára 2006, že strojné zariadenie už nechce a že ho žalobca chce predať a že takáto žiadosť žalobcu je žiadosťou vlastníka veci voči inej osobe (v tomto prípade žalovaného) o tom, aby vykonal určitú obchodnú záležitosť (predaj) veci patriacej tomuto vlastníkovi. Žalovaný pri následnom predaji veci postupoval na základe poverenia žalobcu ako vlastníka uvedeného zariadenia, t. j. nepredával svoje zariadenie, ale zariadenie vlastnícky patriace žalobcovi. Vzťah, ktorý vznikol medzi žalobcom a žalovaným vo februári 2006 pri predaji drviča kameňa považoval žalovaný za vzťah komisionársky. Žalovaná strana poukázala aj na to, že spätné odovzdanie strojného zariadenia žalobcom žalovanej spoločnosti by mohlo mať znaky spätnej kúpy, alebo spätného predaja, ale to by sa vyžadovala dohoda o predmete a cene. Takáto dohoda medzi účastníkmi konania neexistuje. To, že došlo zo strany žalobcu k vráteniu strojného zariadenia môže síce naznačovať nejakú spätnú kúpu alebo spätný predaj, ale len v prípade, ak by boli preukázané podstatné náležitosti, a to predmet a cena. Žalovaná strana poukázala, že všetko, čo sa udialo vo februári 2006 možno vykladať rôznym spôsobom. Môže sa to vykladať, že došlo k uzavretiu komisionárskej zmluvy, alebo zmluvy o sprostredkovaní, resp. k spätnému prevodu, resp. spätnej kúpe ale v žiadnom prípade sa to nedá vykladať ako dohoda v tom smere, že si žalobca prevezme technologické zariadenie a žalovaná strana mu uhradí v celom rozsahu kúpnu cenu.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že vo februári 2006 došlo medzi účastníkmi konania k dohode, že žalobca žalovanému vráti dodané zariadenie, že žalovaná strana si ho preberie a že žalovaný žalobcovi vráti dovtedy zaplatenú časť kúpnej ceny vo výške 1.404.102,- Sk.

Súd túto dohodu z právneho hľadiska posúdil ako dohodu zmluvných strán o odstúpení od predmetnej kúpnej zmluvy. Odstúpenie od zmluvy sa realizuje najčastejšie ako prejav vôle jednej strany zmluvy v prípade, ak druhá zmluvná strana poruší nejakú zmluvnú povinnosť a pre tento prípad je dohodnutá možnosť odstúpiť od zmluvy. Odstúpenie od zmluvy sa teda najčastejšie realizuje ako jednostranný právny úkon. Z predmetnej kúpnej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania a ani z Obchodného

zákonníka nie je však možné vyvodiť, že by k odstúpeniu od zmluvy nemohlo dôjsť aj zhodným prejavom vôle oboch zmluvných strán, teda dohodou o odstúpení od zmluvy. Z predmetnej kúpnej zmluvy a ani z Obchodného zákonníka nie je možné vyvodiť, že by prejavy vôle o odstúpení od zmluvy museli byť urobené v písomnej forme. Znamená to, že účastníci konania mohli účinne uzavrieť dohodu o odstúpení od kúpnej zmluvy ústnou formou, ba aj konkludentne.

Súd dospel k záveru, že k dohode o odstúpení od kúpnej zmluvy došlo, a to ústne, prípadne konkludentne, čo potvrdzuje to, že si žalovaný od žalobcu spätne, na vlastné náklady, prevzal predmetné technologické zariadenie následne vo vlastnom mene a na vlastný účet predal inému subjektu, ale aj to, že žalovaný žalobcovi po spätnom prevzatí technologického zariadenia vrátil časť zaplatenej kúpnej ceny. Obojstranným odstúpením od predmetnej kúpnej zmluvy sa táto zmluva od počiatku zrušila a zmluvným stranám tak vznikla povinnosť vrátiť si všetko, čo si na základe nej plnili. Žalobca si splnil svoju povinnosť, keď žalobcovi vydal v celom rozsahu technologické zariadenie. Naopak žalovaný si svoju povinnosť splnil len čiastočne, keď žalobcovi vrátil iba časť zaplatenej kúpnej ceny. Doposiaľ nevrátil kúpnu cenu vo výške 8.371,51 eura napriek tomu, že ho žalobca na to vyzval výzvou zo dňa 24. 4. 2009, a to v lehote 5 dní od doručenia výzvy, pričom výzva bola žalovanému doručená dňa 29. 4. 2009...

Keďže sa žalovaný dostal do omeškania s platením svojho peňažného záväzku, zaviazal ho súd v súlade s ust. § 369 Obchodného zákonníka aj na zaplatenie príslušného 9,25 % ročného úroku z omeškania...

Súd sa nestotožnil s obranou žalovanej strany v tom smere, že spätné prevzatie technologického zariadenia žalovaným a následné úhrady v prospech žalobcu by sa mohli právne kvalifikovať ako spätná kúpa, resp. spätný predaj, prípadne sprostredkovanie predaja alebo zariadenie určitej obchodnej záležitosti na základe konkludentne uzavretej komisionárskej zmluvy. V danom prípade sa nemohlo jednať o spätnú kúpu, resp. spätný predaj, keďže žalovaný bol v dôsledku dojednanej výhrady vlastníckeho práva a tej skutočnosti, že žalobca nemal uhradenú kúpnu cenu v celom rozsahu, stále vlastníkom predmetného technologického zariadenia. V danom prípade sa nemohlo jednať ani o sprostredkovateľskú zmluvu, keďže žalovaný nesprostredkoval žalobcovi žiadnu

príležitosť na uzavretie zmluvy s treťou osobou, keďže odobraté strojné zariadenie následne predal sám, vo vlastnom mene, na vlastný účet.

V danom prípade do úvahy neprichádza ani založenie právneho vzťahu na základe komisionárskej zmluvy, keďže žalovaný nezrealizoval následný predaj na účet žalobcu.

V súvislosti s obranou žalovaného do úvahy neprichádza ani založenie právneho vzťahu na základe komisionárskej zmluvy, keďže žalovaný nezrealizoval následný predaj na účet žalobcu.

V súvislosti s obranou žalovaného je potrebné poukázať aj na to, že ak by došlo medzi účastníkmi konania k uzavretiu komisionárskej zmluvy, ja málo pravdepodobné, že by žalovaný spätne prevzal technologické zariadenie na vlastné náklady od žalobcu. Málo pravdepodobné je aj to, že by si v takom prípade žalovaný so žalobcom nedohodol požadovanú výšku kúpnej ceny. Málo pravdepodobné je aj to, že by žalobca súhlasil so zaplatením kúpnej ceny dodávkou kameniva neurčitého množstva za neurčitú cenu počas neurčitého obdobia. Najmenej pravdepodobné je však to, že by žalovaný za obstaranie takejto obchodnej záležitosti nepožadoval žiadnu odplatu.

K započítacej námietke žalovaného, ktorú uplatnil žalovaný v priebehu dokazovania... je potrebné uviesť, že túto považoval súd za nedôvodnú...

Za nedôvodnú považoval súd aj námietku premlčania, ktorú vzniesol žalovaný v priebehu dokazovania, keďže súd mal za to, že nárok uplatnený žalobcom voči žalovanému v tomto konaní nie je premlčaný, keďže na súde bol uplatnený pred uplynutím premlčacej doby s poukazom na to, že k dohode o odstúpení od zmluvy došlo vo februári 2006 a žaloba bola na súde podaná dňa 25. 5. 2009.“

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že napadnutý rozsudok krajského súdu nie je arbitrárny a nepresvedčivý, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval závery krajského súdu. Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa „dostatočne zaoberal“ podaným odvolaním a vyrovnal sa so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Do odôvodnenia svojho

rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k tomuto rozhodnutiu, pričom doplňujúco a v prehľadnom slede zásadne objasnil všetky otázky právnej kvalifikácie priebehu udalostí medzi účastníkmi konania (v nadväznosti na priebeh ďalšieho dokazovania uskutočneného na pojednávaní pred krajským súdom, využijúc pri argumentácii výklad na základe listinných dôkazov predložených v priebehu konania i odkazy na stabilizovanú judikatúru v tejto oblasti) a zdôraznil dôvody nestotožnenia sa s obranou a s námietkami sťažovateľa uplatnenými v rámci dokazovania pred oboma súdmi. V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkom konania (m. m. I. ÚS 241/07).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2016